

Εισαγωγικό σχόλιο: Η Διακήρυξη αυτή θεωρείται ότι έχει επηρεαστεί, εκτός από την Αμερικάνικη Διακήρυξη, από την ιδέα του Ρουσσό περί Γενικής Βούλησης ως έκφραση του Νόμου (άρθρο 6) και από τη θεωρία του Μοντεσκιέ περί διάκρισης των εξουσιών (άρθρο 16), ως προϋπόθεση για μια εξουσία που δεν θα είναι διεφθαρμένη, αλλά θα υπηρετεί τον λαό (θα προστατεύει τα δικαιώματα και τις ελευθερίες του).

ΔΙΑΚΗΡΥΞΗ ΤΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ (26/8/1789)

Οι αντιπρόσωποι του γαλλικού λαού, αφού συγκροτήθηκαν σε Εθνική Συνέλευση και εκτίμησαν ότι η άγνοια, η λήθη και η περιφρόνηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων είναι οι μόνες **αιτίες της δημόσιας κακοτυχίας και της διαφθοράς των κυβερνήσεων**, αποφάσισαν να εκθέσουν σε μια διακήρυξη τα απαράγραπτα και ιερά φυσικά δικαιώματα του ανθρώπου, ώστε αυτή η διακήρυξη, όντας διαρκώς παρούσα στη σκέψη όλων των μελών του κοινωνικού σώματος, να τους υπενθυμίζει συνεχώς τα δικαιώματα και τα καθήκοντά τους. ώστε οι πράξεις της νομοθετικής και της εκτελεστικής εξουσίας, δυνάμενες να συγκριθούν ανά πάσα στιγμή με τους σκοπούς της πολιτικής κοινωνίας, να γίνονται περισσότερο σεβαστές. ώστε τα αιτήματα των πολιτών, στηριζόμενα στο εξής σε απλές και αναμφισβήτητες αρχές, να οδηγούν πάντα στη διατήρηση του Συντάγματος και στην ευτυχία όλων.

Κατά συνέπεια, η Εθνική Συνέλευση αναγνωρίζει και διακηρύσσει, με την εύννοια και την παρουσία του υπέρτατου Όντος, τα ακόλουθα δικαιώματα του ανθρώπου και του πολίτη :

Άρθρο 1. Οι άνθρωποι γεννιούνται και παραμένουν ίσοι ως προς τα δικαιώματά τους. Οι κοινωνικές διακρίσεις δεν μπορούν να γίνουν αποδεκτές παρά μόνο αν επιβάλλονται από το δημόσιο συμφέρον.

Άρθρο 2. Ο σκοπός κάθε πολιτικής κοινότητας είναι η διατήρηση των अपαράγραπτων φυσικών δικαιωμάτων του ανθρώπου. Τα δικαιώματα αυτά είναι η ελευθερία, η ιδιοκτησία, η ασφάλεια και η αντίσταση στην καταπίεση.

Άρθρο 3. Η κυριαρχία εδρεύει ουσιαστικά στο Έθνος. Καμιά συντεχνία, κανένα άτομο δεν μπορεί να ασκήσει πολιτική εξουσία που δεν απορρέει ρητά από το Έθνος.

Άρθρο 4. Η ελευθερία συνίσταται στο να μπορεί κανείς να κάνει οτιδήποτε δεν βλάπτει τον άλλο. Συνεπώς, η άσκηση των φυσικών δικαιωμάτων από τον κάθε άνθρωπο δεν έχει όρια πέρα από αυτά που εξασφαλίζουν στα άλλα μέλη της κοινωνίας την άσκηση των ίδιων δικαιωμάτων. Τα όρια αυτά δεν μπορούν να καθοριστούν παρά μόνο από τον νόμο.

Άρθρο 5. Ο νόμος δεν μπορεί να απαγορεύσει παρά μόνο τις πράξεις που είναι βλαπτικές για την κοινωνία. Ό,τι δεν απαγορεύεται από τον νόμο δεν μπορεί να εμποδιστεί, και κανείς δεν μπορεί να εξαναγκαστεί να κάνει κάτι που δεν προστάζει ο νόμος.

Άρθρο 6. Ο νόμος είναι η έκφραση της Γενικής Βούλησης. Όλοι οι πολίτες έχουν το δικαίωμα να συνδράμουν προσωπικά ή μέσω των αντιπροσώπων τους στη θέσπισή του. Είτε προστατεύει είτε τιμωρεί, ο νόμος πρέπει να είναι ίδιος για όλους. Εφόσον όλοι οι πολίτες είναι ίσοι ενώπιον του νόμου, είναι επίσης κατά τρόπο ίσο δεκτοί στα δημόσια αξιώματα και στις δημόσιες θέσεις ανάλογα με τις ικανότητές τους και χωρίς καμιά άλλη διάκριση πέρα από το ταλέντο και τις αρετές τους.

Άρθρο 7. Κανείς δεν μπορεί να κατηγορηθεί, να συλληφθεί ή να φυλακιστεί παρά μόνο στις περιπτώσεις και σύμφωνα με τις τυπικές διαδικασίες που ορίζει ο νόμος. Εκείνοι που διεκδικούν, προβαίνουν ή επιβάλλουν την εκτέλεση αυθαίρετων πράξεων τιμωρούνται. Κάθε πολίτης που καλείται να πράξει ή να συμπεριφερθεί κατά τις επιταγές του νόμου, οφείλει να υπακούσει πάραυτα. Αν αντισταθεί, μετατρέπεται σε ένοχο.

Άρθρο 8. Ο νόμος δεν πρέπει να καθορίζει παρά μόνο ποινές που είναι εμφανώς και αυστηρώς αναγκαίες, και **κανείς δεν μπορεί να τιμωρηθεί παρά με βάση νόμο που έχει δημοσιευθεί πριν από το αδίκημα και είναι σύμφωνος με τη νομιμότητα.**

Άρθρο 9. Δεδομένου ότι κάθε άνθρωπος θεωρείται αθώος μέχρι τη στιγμή που θα κηρυχθεί ένοχος, αν η σύλληψή του είναι αναγκαία ο νόμος οφείλει να απαγορεύει κάθε αυστηρότητα που δεν θα ήταν απαραίτητη για την εξασφάλιση της παρουσίας του στη δίκη.

Άρθρο 10. Κανείς δεν πρέπει να ενοχλείται για τις απόψεις του, ακόμα και τις θρησκευτικές, αρκεί να μη διαταράσσει τη δημόσια τάξη που εγκαθίσταται από τον νόμο.

Άρθρο 11. Η ελεύθερη διακίνηση των ιδεών και των απόψεων είναι ένα από τα πιο ανεκτίμητα δικαιώματα του ανθρώπου. Συνεπώς, κάθε πολίτης μπορεί να μιλάει και να γράφει ελεύθερα, εκτός από τις περιπτώσεις κατάχρησης αυτής της ελευθερίας όπως αυτές ορίζονται από τον νόμο.

Άρθρο 12. Η εγγύηση των δικαιωμάτων του Ανθρώπου και του Πολίτη προϋποθέτει τη δημόσια εξουσία. Η εξουσία αυτή θεσπίζεται, λοιπόν, για το καλό όλων και όχι για την ιδιαίτερη χρήση εκείνων στους οποίους την εμπιστεύονται οι πολίτες.

Άρθρο 13. Για τη συντήρηση της δημόσιας εξουσίας και για τα έξοδα της διοίκησης είναι απαραίτητη η συνεισφορά όλων. Η συνεισφορά αυτή πρέπει να είναι δίκαια κατανομημένη μεταξύ των πολιτών ανάλογα με τις δυνατότητές τους.

Άρθρο 14. Όλοι οι πολίτες έχουν το δικαίωμα να εξακριβώνουν, προσωπικά ή μέσω των αντιπροσώπων τους, την αναγκαιότητα της συνεισφοράς τους στα δημόσια έξοδα, να συναινούν ελεύθερα σε αυτή, να ελέγχουν τη χρήση της και να καθορίζουν την ποσόστωση, το μέγεθος, τη συλλογή και τη διάρκειά της.

Άρθρο 15. Η κοινωνία έχει το δικαίωμα να απαιτεί λογαριασμό από κάθε φορέα της δημόσιας διοίκησης.

Άρθρο 16. Κάθε κοινωνία στην οποία η εγγύηση των δικαιωμάτων δεν είναι εξασφαλισμένη, ούτε η διάκριση των εξουσιών καθορισμένη, δεν έχει σύνταγμα.

Άρθρο 17. Η ιδιοκτησία είναι ένα ιερό και απαραβίαστο δικαίωμα που κανείς δεν μπορεί να το στερηθεί, εκτός και αν υφίσταται αναγκαιότητα, έννομα διαπιστωμένη, για το δημόσιο συμφέρον, με την προϋπόθεση ότι θα προβλέπεται δίκαιη αποζημίωση.